

Izglītības un zinātnes
ministrija

NOVĒRTĒJUMA REZULTĀTU SASAISTE AR ZINĀTNES FINANSĒŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PRINCIPIEM

17/03/2021

Izvērtējuma sasaiste ar P&A finansēšanu

Valdības uzdevums:

IZM, ņemot vērā starptautisko novērtējumu MK iesniedz informatīvo ziņojumu par turpmāko publiskā finansējuma sasaisti ar starptautiskā novērtējuma rezultātiem, tajā skaitā, aprēķinot un piešķirot zinātnes bāzes finansējumu

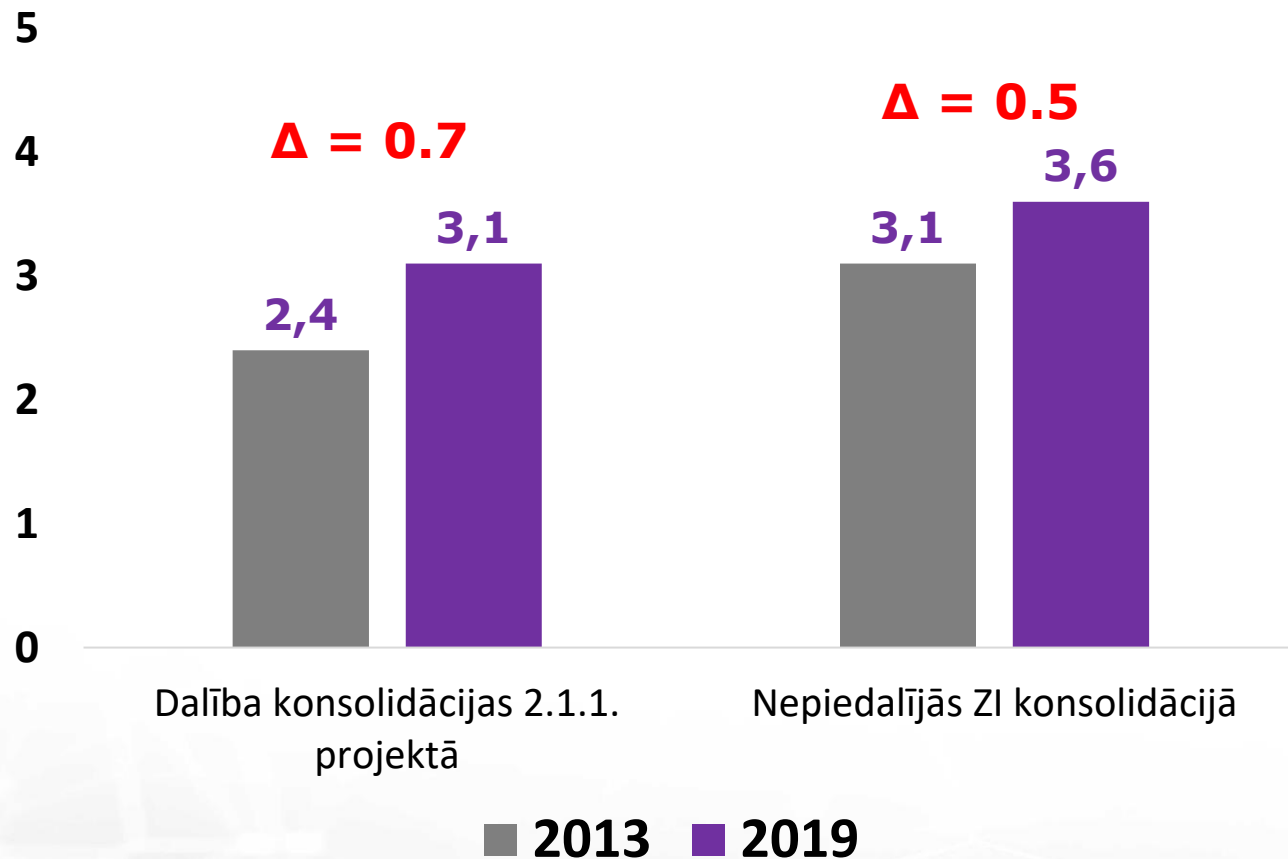
➤ Ziņojuma fokuss ir uz zinātnes bāzes finansējumu, taču definēta tiks arī tā sasaiste ar citiem P&A instrumentiem, AI/ZI stratēģijām.

Izvērtējuma rezultāti ir viens no priekšnoteikumiem IZM ES fondu un ANM P&A programmās

Izvērtējuma izmaiņu sasaiste ar iepriekšējām P&A reformām

Vidējie vērtējumi tiem, kas saņem Zinātnes bāzes finansējumu (vidējais vērtējums)

Dalība 2.1.1. konsolidācijas aktivitātē atstāja pozitīvu ietekmi uz vērtējumu

Institūcijas, kuras tajā piedalījās vairāk uzlaboja savu kvalitāti

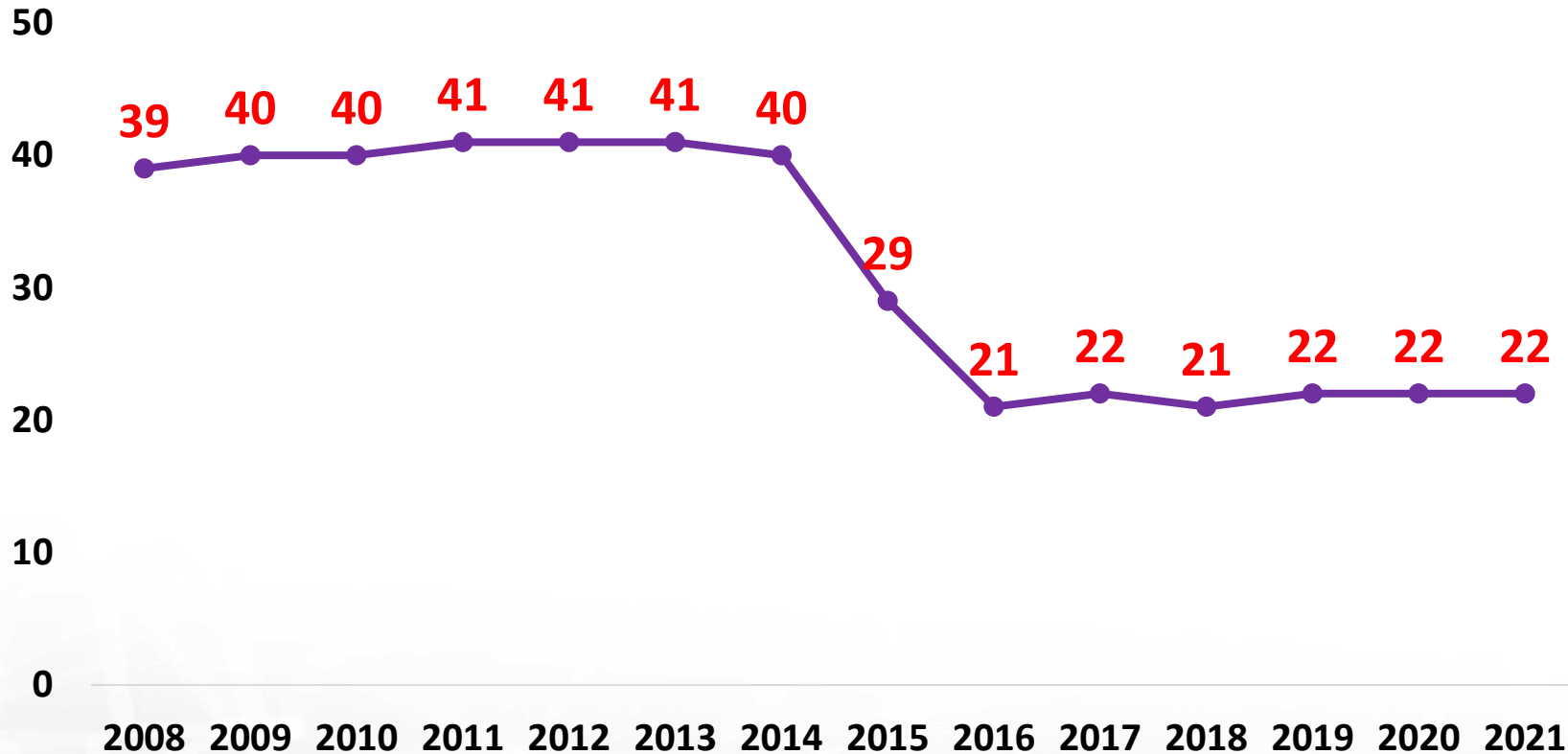

Papildu lielā nozīme bija arī AI/ZI iekšējai konsolidācijai, kas norisinājās šajā laikā

Izvērtējuma izmaiņu sasaiste ar iepriekšējām P&A reformām (fragmentācijas mazināšana)

Finansēto institūciju skaits zinātnes bāzes finansējumā programmā

Balstoties uz iepriekšējā izvērtējuma rezultātiem:

Publiski finansēto zinātnisko institūciju skaits ir samazinājies no 40 uz 22

Galvenās rekomendācijas finansēšanas sistēmai

Aktuāls izaicinājums par P&A finansējuma palielinājumu

Tajā skaitā – nepieciešams lielāks ieguldījums tieši zinātnes bāzes finansējumā
(paredzēts NAP2027 un ZTAIP 2027)

Ieguldījumu fokuss – **cilvēkkapitālā** *(paredzēts NAP2027 un ZTAIP 2027)*

Cilvēkkapitāla rekomendācijās īpašs uzsvars uz pēcdoktorantūru un ilgtermiņa iekšējo un ārējo personāla mobilitāti

Zinātniskajām publikācijām – **uzsvars uz to kvalitāti**, nevis kvantitāti, kura ir šobrīd noteicošā

Lielāks uzsvars jāpievērš **zinātnes kā uzņēmējdarbības sadarbības** veicināšanai

Vērtējuma rezultāts ir jāskata kompleksi kopā ar sniegtajām rekomendācijām un nacionālajām prioritātēm

ZINĀTNES BĀZES FINANSĒJUMS

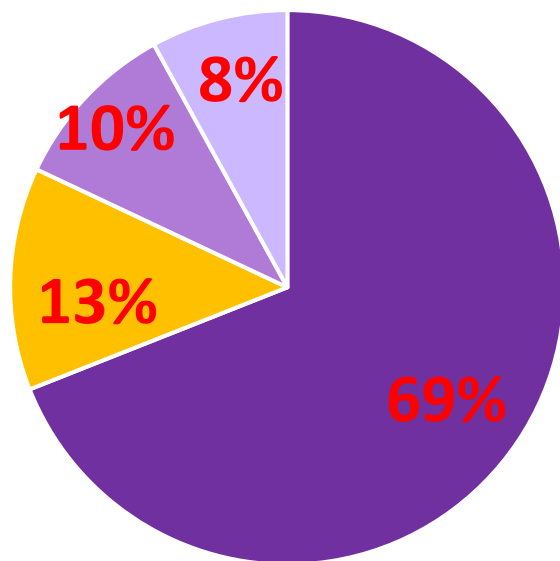

- Izmaiņām zinātnes bāzes finansējumā ir jābūt **sasaistītām ar pieejamo papildu finansējumu**
- Papildus zinātnes bāzes finansējumam ir iezīmēti 40 milj. eiro apmērā 2021.-2027.gadā (visam periodam)
- Iezīmētais papildu finansējums nav ideāls, taču pietiekams, lai iestrādātu jaunus stimulus, pamatojoties uz izvērtējuma rezultātiem
- Esošais bāzes finansējuma mehānisms ir morāli **novecojis**, un ir nepieciešams tā nopietns atjauninājums

Zinātnes (institucionālais) bāzes finansējums šobrīd

Bāzes finansējuma aprēķina sadalījums

- Atlīdzība un uzturēšana
- Rezultāti
- Izcilība
- Akadēmiskais personāls

Rezultāti tieši ietekmē tikai **13 %** no šī finansējuma sadales (8 rādītājos)

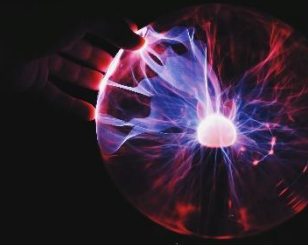

Pārāk liels uzsvars uz cilvēkkapitāla skaitu (PLE izteiksmē)

Pietrūkst stimulu izcilībai

Laika grafiks izmaiņām

Šobrīd definētā izvērtējuma sasaiste ar P&A finansēšanu (zinātnes bāzes finansējumam)

- Zinātnes bāzes finansējums netiek piešķirts zinātniskajām institūcijām, kuru novērtējums 2013.gada izvērtējumā bija "1" un "2" (sasaistē ar konsolidāciju)
- 10 % no zinātnes bāzes finansējuma paredzēti zinātniskajām institūcijām, kuras (vai kuru struktūrvienības) ieguva 2013.gada izvērtējumā "4" vai "5"
- Noteikti kritēriji zinātnisko institūciju minimālajam zinātniskā personāla skaitam atkarībā no institūcijas tipa

IZM piedāvājums novērtējuma izmantošanas principiem (zinātnes bāzes finansējums)

- **Saglabāt principu** – nepiešķirt finansējumu zinātniskajām institūcijām, kuru 2019.gada vērtējums ir 1 vai 2 (ar 1 vērtējamo vienību) – **konsolidācijas opcija ANM**
- **Definēt principu** – nepiešķirt finansējumu valsts augstskolām, kuru 2019.gada vidējais vērtējums ir 2 (ar vairākām vērtējamām vienībām) – **konsolidācijas opcija ANM**
- **Definēt principu** – valsts augstskolām, kurām vidējais vērtējums ir 3 (un augstāk) tiešu sasaisti ar sniegto rekomendāciju ievērošanu un ieviešanu. Tām vērtējamajām vienībām, kurām ir:
 - 2 – caur augstskolu stratēģijās noteiktajām darbībām nonākt pie rekomendāciju ieviešanas,
 - 1 – paredzēt vērtējamās vienības konsolidāciju citās struktūrās vai virziena slēgšana**konsolidācijas opcija ANM**
- **Saglabāt principu** – atbalstīt izcilību 10 % apmērā tām zinātniskajām institūcijām vai to vērtējamajām vienībām, kuru vērtējums ir 4 vai 5, **definēt** kompleksākus izcilības stimulēšanas principus – **izcilības opcija ANM**

Novērtējuma sasaistes principi – loma gan vērtējumam, gan rekomendācijām

Finansēšanas instrumentu līmenis

Kvalifikācijas kritēriji dalībai P&A instrumentos

Galvenie stimuli, kuri jāiestrādā P&A instrumentos

Vērtējums institūcijai/
vērtējamajai vienībai

Rekomendācijas institūcijai/
vērtējamajai vienībai

Institucionālais līmenis

Rādītājs izmaiņu novērtēšanai vidējā termiņā (2025.gada vērtējums)

Sasaiste ar institūciju attīstības stratēģijām un tajās paredzēto rīcību

Rekomendāciju tvērumus

2019. vērtējamo vienību skaits (n=63) pēc noteikta tipa rekomendācijām

2019.gada vērtējums ir 1 vai 2 (ar 1 vērtējamo vienību) – konsolidācijas opcija ANM

Esošās AI/ZI, kuras turpina palikt ārpus publiskā (bāzes) finansējuma

Zinātniskā institūcija	2019.gada vērtējums
Fizikālās enerģētikas institūts	2
Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija	2
Banku Augstskola	2
Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs	2
Latvijas Jūras akadēmija	1

2019.gada vidējais vērtējums ir 2 – konsolidācijas opcija RRF atbalstā

Valsts augstskolas, kurām 2019.gada vērtējumā bija vairāk nekā 1 izvērtējamā vienība

Augstskola	Vidējais vērtējums no gala vērtējuma	Vidējais vērtējums no gala vērtējuma (svērts pēc vērtējamo vienību izmēra PLE)
RSU	3	4
RTU	3	4
LU	3	3
DU	3	3
LLU	3	3
LiepU	2	2
RTA	2	2
VeA	2	3

Nozīme ir veidam, kā tiek aprēķināts vidējais institūcijas rezultāts

Piedāvājums – izmantot *svērto vidējo vērtējumu*, kurš ņem vērā izmēra atšķirības augstskolu iekšienē starp vērtējamajām vienībām

Valsts augstskolas, kurām ir vidējais vērtējums 3 vai 4, bet ir vērtējamās vienības ar "1" vai "2"

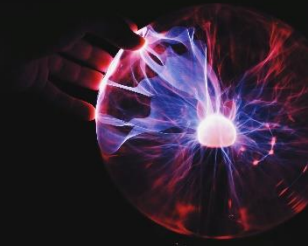
Atkarībā no izvērtējuma rezultāta valsts augstskolās, ja kādai vērtējamajai vienībai gala vērtējums ir:

2 – caur attīstības stratēģijām jāparedz konkrētas tālākās darbības, kā ņemt vērā sniegtās izvērtējuma rekomendācijas

1 – paredzama konsolidācija citās augstskolas struktūrās vai pakāpeniska pētniecības virziena slēgšana

Konsolidācijas opcija AMN

Stimuli izcilībai (šobrīd 10 % extra finansējums tiem, kuriem ir 4 vai 5)

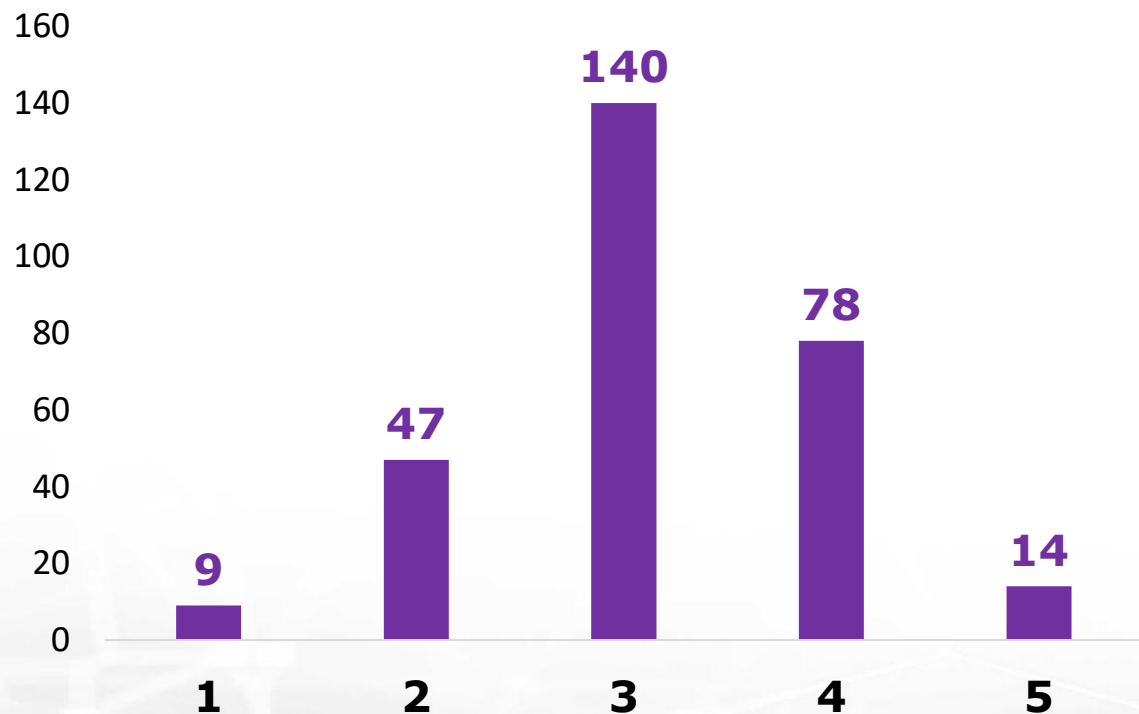
Zinātniskās institūcijas vai to vērtējamās vienības, kurām izvērtējumā ir gala vērtējums "4" vai "5"

Latvijas Organiskās sintēzes institūts	Latvijas Valsts Mežzinātnes institūts "Silava"
LU Literatūras folkloras un mākslas institūts	LU Cietvielu fizikas institūts
DU (reģionalistika, literatūra un māksla)	Institūts "BIOR"
Elektronikas un datorzinātņu institūts	RSU (medicīnas platforma)
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	RTU (datorzinātņu un IT fakultāte)
Latvijas Kultūras akadēmija	RTU (enerģētikas un elektroinženierijas fakultāte)
Latvijas Mākslas akadēmija	RTU (materiālzinātņu un lietišķās ķīmijas fakultāte)
Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts	

Specifisks tālākais atbalsts atkarībā no kritēriju skaita, kuru vērtējums ir 4, vai 5

2019.gada izvērtējuma vērtējuma sadalījums visos 6 kritērijos zinātniskajām institūcijām, vai to vērtējamajām vienībām, kuras saņem zinātnes bāzes finansējumu (n=48)

Starp zinātniskajām institūcijām ir ļoti dažāds vērtējumu sadalījums 6 kritērijos.

Piedāvājums – izcilības finansējums ir nevis piesaistīts pie gala vērtējuma, bet pie 6 vērtējamo kritēriju saņemtajiem vērtējumiem

Tas paplašina saņēmējo loku, bet papildus diferencē šo finansējumu atkarībā no tā, cik daudzos kritērijos ir saņemts "4" vai "5" vērtējums

Papildus nepieciešamība noteikt dažādu svaru izcilībā starp "5" un "4" vērtējumiem

Konsolidācija un apvienošanās izcilībai, ilgtspējai un reģionāla līmeņa ietekmei uz izaugsmi

Vismaz 10 valsts AII un ZI īsteno iekšējo vai ārējo konsolidāciju stratēģiskās specializācijas stiprināšanai

Iekšējās strukturālās reformas:

- Fakultāšu un institūtu konsolidācija
- Koledžu strukturāla integrācija
- Reģionālās filiāles (slēgšana vai pārorientācija par mūžizglītības centriem)

Resursu koplietošana un digitālā transformācija:

Digitalizācija, tehnoloģiju attīstība un studiju programmu aprīkojuma un infrastruktūras uzlabošana

Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršanas programmu attīstība

Ārējā konsolidācija:

- **AII konsorcijs** kā pārejas posms uz institucionālo integrāciju
- **Koledžu pievienošana AII**
- **Šauri specializētu institūciju integrācija universitātēs** (institūciju juridiskais statuss pēc integrācijas)
- **Zinātnisko institūtu apvienošanās**

Stratēģiskās P&A izcilības iniciatīvas augstskolās un zinātniskajos institūtos

Vismaz **10** stratēģiskas izcilības iniciatīvas stratēģiskās specializācijas nostiprināšanai

Iekšējie pētniecības granti
(tai skaitā zinātnisko institūciju-uzņēmējdarbības sektora partnerības)

Zinātnieku (profesoru) izcilības granti

P&A pasākumi:

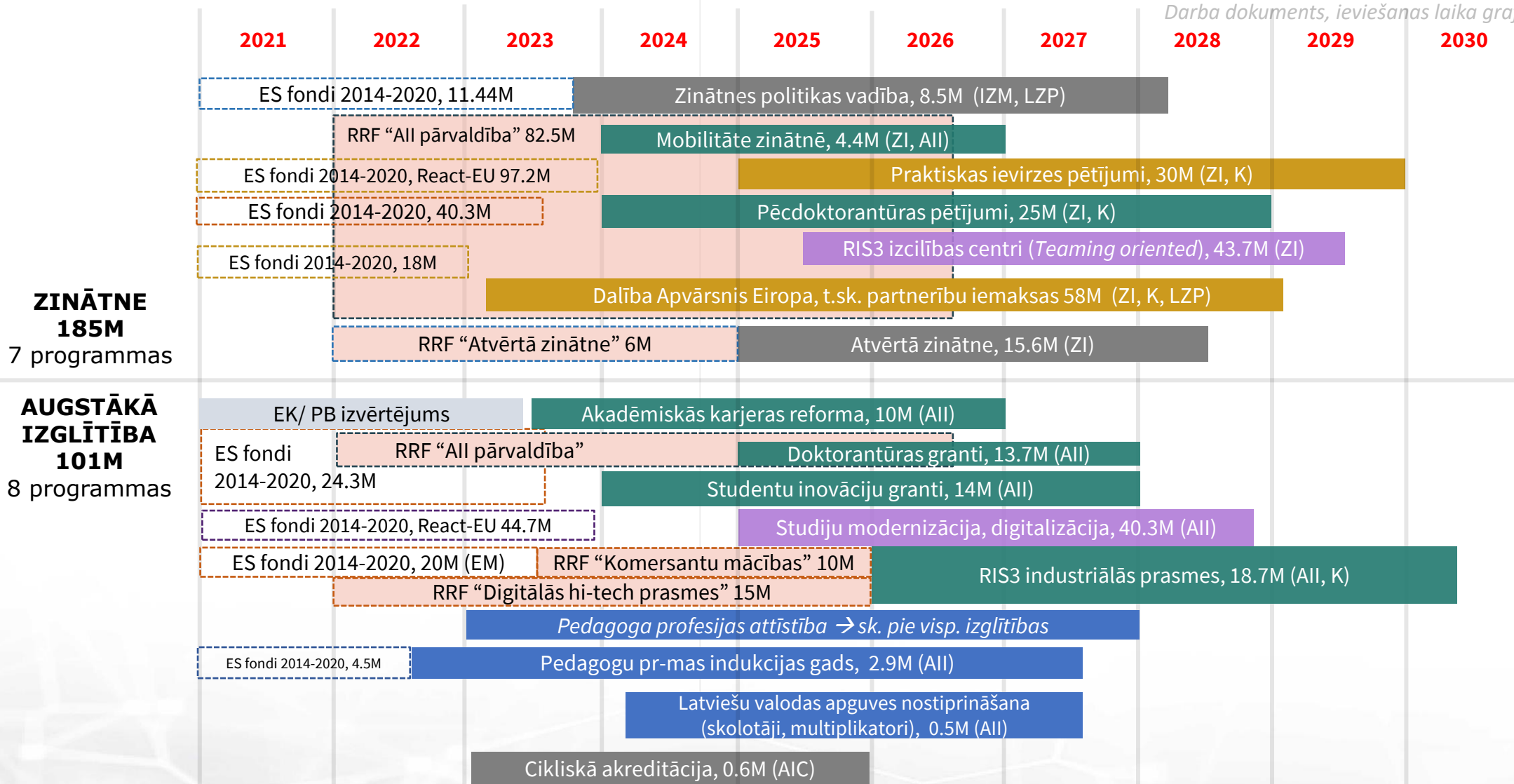
P&A cilvēkkapitāla attīstība
(doktorantūras, pēcdoktorantūra attīstība, ārvalstu zinātnieku piesaiste)

Pētniecības infrastruktūras uzlabošana
(digitalizācijas risinājumi, pētniecības iekārtas)

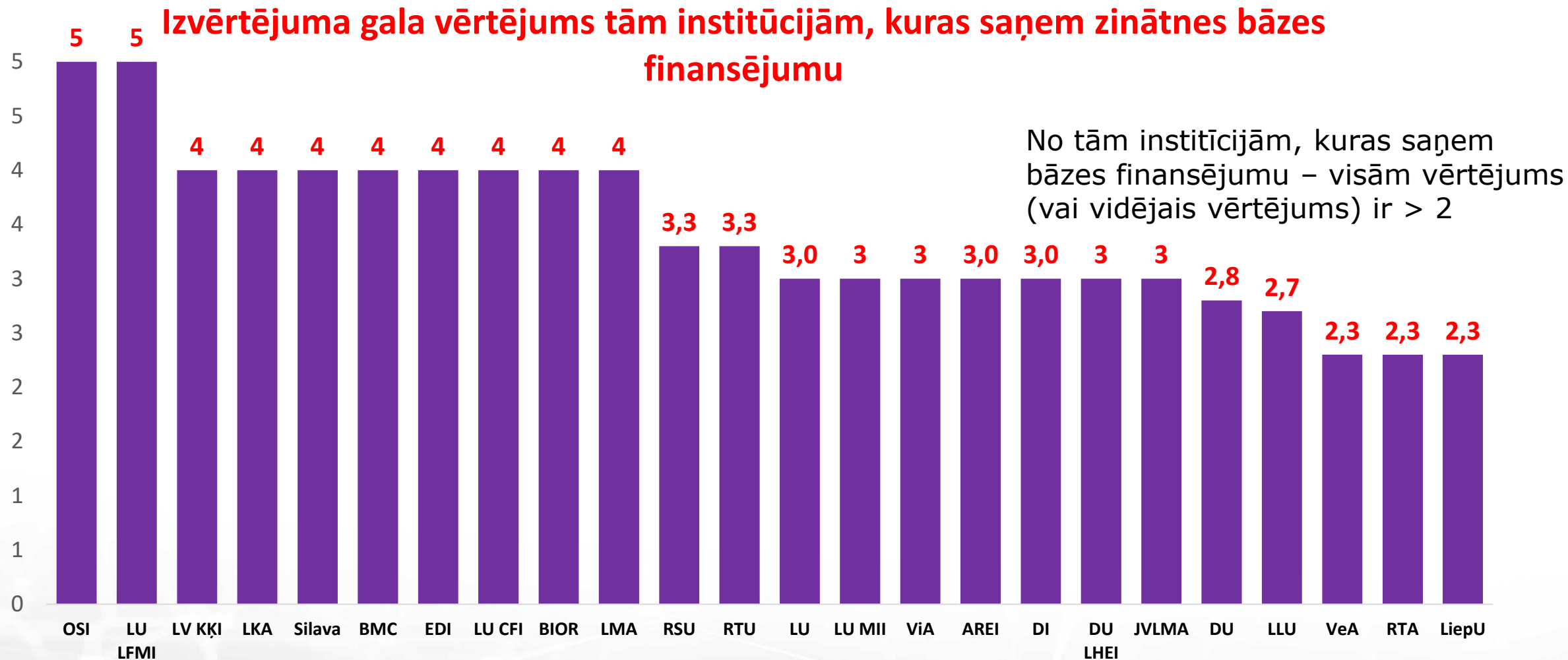
ES FONDU PROGRAMMAS 2021-2027 (SF daļa)

Darba dokuments, ieviešanas laika grafiks var mainīties

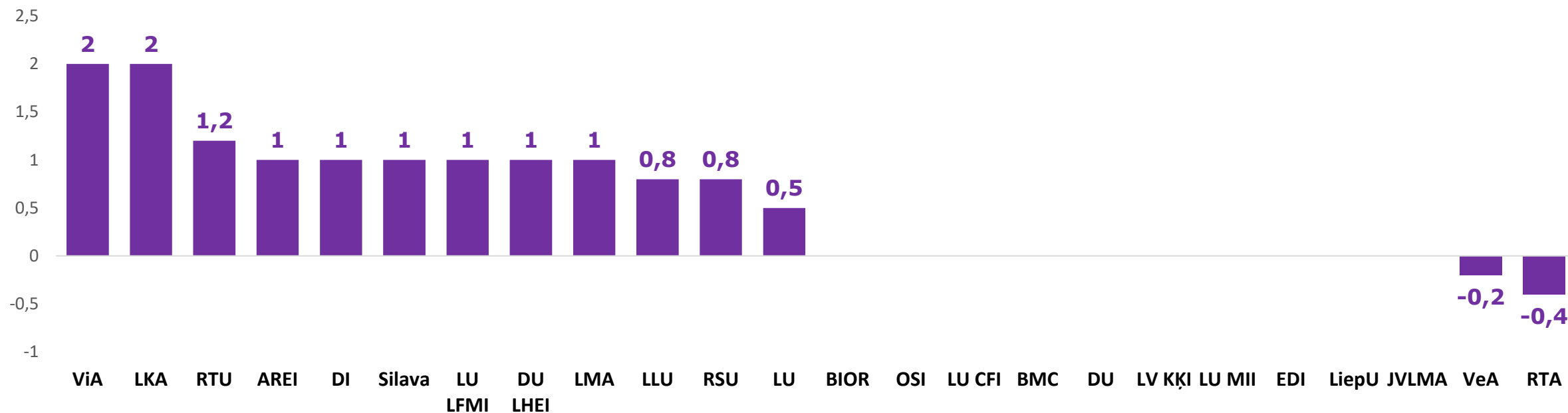
Izvērtējuma rezultāts publiski finansētajās ZI

Izvērtējuma rezultāta izmaiņas publiski finansētajās ZI

Izvērtējuma izmaiņās 2019.gadā, salīdzinot ar 2013.gadu tām ZI, kuras saņem zinātnes bāzes finansējumu

Vidējā vērtējuma izmaiņas, salīdzinot ar 2013.gadu parāda progresu vai stabilitāti gandrīz visās zinātniskajās institūcijās

Paldies!

researchLatvia[★]
Value Through Knowledge

Izglītības un zinātnes
ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ